

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2002/101

Karar Sayısı : 2004/44

Karar Günü : 31.3.2004

Resmi Gazete tarih/sayı: 19.06.2004/25497

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Amasya Sulh Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 1.3.1926 günlü, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 3756 sayılı Yasa ile eklenen 521/a maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...onbeş günden üç aya kadar hapis ... cezası verilir." ibaresinin, Anayasa'nın 38. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Karşılıksız yararlanma suçundan açılan kamu davasında Türk Ceza Kanunu'nun 521/a maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...onbeş günden üç aya kadar hapis ... cezası verilir." ibaresinin, Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme iptali için başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

Türk Ceza Kanunu'nun itiraz konusu ibareyi de içeren 521/a maddesi şöyledir:

"Madde 521/a- Ödeme yeteneği olmadığını bildiği halde;

1. Ücreti karşılığı hizmet veren pansiyon, otel ve han gibi geçici ikamete tahsis edilmiş yerlerde kalan,

2. Ücret karşılığı hizmette bulunan lokanta ve benzeri yerlerde yiyip içen,

3. Taksi ve benzeri ulaşım araçlarında kendisini bir yerden diğer bir yere taşıtan,

Ve ödemede bulunmayan kimse onbeş günden üç aya kadar hapis ve borçlu olunan miktarın on katı kadar ağır para cezası verilir.

Bu maddedeki suçların koğuşturulması şikayete bağlıdır."

B- Dayanılan Anayasa Kuralı

Başvuru kararında itiraz konusu kuralın Anayasa'nın 38. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi hükmü gereğince, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Nurettin TURAN, Fulya KANTARCIOĞLU, Aysel PEKİNER, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN ve Enis TUNGA'nın katılmalarıyla 6.6.2002 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanan Anayasa kuralı ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, sanığa Türk Ceza Kanunu'nun 521/a maddesi gereğince hürriyeti bağlayıcı ceza verilmesi halinde, Anayasa'nın 38. maddesinde yer alan "hiç kimsenin yalnızca sözleşmeden doğan bir yükümlülüğü yerine getirememesinden dolayı özgürlüğünden alıkonulamayacağı"na ilişkin hükmüne aykırı davranılmış olunacağı ileri sürülerek, 521/a maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...onbeş günden üç aya kadar hapis ... cezası verilir." ibaresinin iptali istenilmektedir.

Türk Ceza Kanunu'nun 521/a maddesinin birinci fıkrasında ödeme yeteneği olmadığını bildiği halde, ücret karşılığı hizmet veren pansiyon, otel ve han gibi geçici ikamete tahsis edilmiş yerlerde kalan, ücret karşılığı hizmette bulunan lokanta ve benzeri yerlerde yiyip içen, taksi ve benzeri ulaşım araçlarında kendisini bir yerden diğer bir yere taşıtan ve ödemede bulunmayan kimseye 15 günden 3 aya kadar hapis ve borçlu bulunan miktarın 10 katı kadar ağır para cezası verilebileceği öngörülmüştür.

3.10.2001 gün ve 4709 sayılı Yasa'nın 15. maddesiyle Anayasa'nın 38. maddesine eklenen sekizinci fıkrada, hiç kimsenin, yalnızca sözleşmeden doğan bir yükümlülüğü yerine getirememesinden dolayı özgürlüğünden yoksun bırakılamayacağı belirtilmiş, maddenin gerekçesinde de, "AİHS 4 nolu protokol gereği sözleşmeden doğan bir yükümlülük nedeniyle hiç kimsenin özgürlüğünden alıkonulamayacağı hükmü eklenmiştir. Sözleşmeden doğan yükümlülük içinde borçlar da vardır ..." denilmiştir.

Anayasa'nın 38. maddesindeki "yerine getirememe" ibaresi kişinin istese bile borcunu ödeyemeyecek durumda olmasını anlatmaktadır. Bu nedenle, sözleşmeden kaynaklanan bir borcu ödeyebilecek durumda olup da ödemeyi reddeden kişiler bu madde hükmünden yararlanamaz. Nitekim, 4 nolu protokolün Anayasa değişikliğine esas alınan birinci maddesi iradi olmayan ödeyememe durumuna ilişkindir.

İtiraz konusu kuralın Anayasa'nın 38. maddesinin sekizinci fıkrası kapsamında değerlendirilebilmesi için ilişkinin yalnızca sözleşmeden doğması ve borcun yerine getirilememesi hali için hürriyeti bağlayıcı cezanın öngörülmüş olması gerekmektedir.

Yasakoyucunun Türk Ceza Kanunu'nun 521/a maddesinde düzenleyerek yaptırıma bağladığı karşılıksız yararlanma suçu, kasten işlenebilen bir suçtur. Suçun oluşabilmesi için failde suç işleme kastının bulunması, diğer bir deyişle failin kendisinin veya başkasının yararına olmak üzere maddede belirtilen eylemleri bilerek ve isteyerek gerçekleştirmiş olması gerekir.

Bu nedenle, itiraz konusu maddede suç olarak düzenlenen eylem sözleşmeden doğan borcu ödeyememe durumu ile ilgili olmayıp, ödeme gücünün bulunmadığını bildiği halde failin,

suçun mağduru aleyhine hileli ve kötü niyete dayanan eylemler gerçekleştirmesi, kısaca, "ödememesi" haline ilişkin bulunmaktadır. Nitekim bu unsur madde metninin başında "ödeme yeteneği olmadığını bildiği halde" ibaresiyle ayrıca ve açıkça vurgulanmış bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Türk Ceza Kanunu'nun itiraza konu 521/a maddesinde düzenlenen karşılıksız yararlanma suçu bakımından, yasakoyucunun suç kabul ederek yaptırma bağladığı eylemler, Anayasa'nın 38. maddesinin sekizinci fıkrasına aykırı değildir.

İtirazın reddi gerekir.

VI- SONUÇ

1.3.1926 günlü, 765 sayılı "Türk Ceza Kanunu"nun 3756 sayılı Yasa ile eklenen 521/a maddesinin birinci fıkrasında yer alan "... onbeş günden üç aya kadar hapis ... cezası verilir." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 31.3.2004 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Sacit ADALI
Üye	Üye	Üye
Ali HÜNER	Fulya KANTARCIOĞLU	Aysel PEKİNER
Üye	Üye	Üye
Tülay TUĞCU	Ahmet AKYALÇIN	Mehmet ERTEN
Üye		Üye
Fazıl SAĞLAM		A. Necmi ÖZLER